

Az első hazai nagyvárosi crossbar központ

1971. június 5-én avatták fel az első hazai nagyvárosi crossbar központot, az ARF 102-t Lágymányoson, a Vásárhelyi Pál utcában. A svéd LM Ericsson által gyártott telefonközpont 20 ezer előfizető kiszolgálására volt alkalmas. Ezzel a telefonközponttal egy új korszák vette kezdetét a hazai telefóniában.

A hazai nyilvános hálózatban 1971-ig túlnyomó többségben forgógépes, u.n. rotary telefonközpontok üzemeltek. Már az ötvenes évek közepén felmerült, hogy licenc-vásárlással kellene áttérni a korszerűbb crossbar rendszerre a hálózatban. Egészen 1966-ig azonban nem született döntés ebben a kérdésben. Az előzetes tanulmányutak alapján fokozatosan körvonalazódott, hogy a

bécsi STT céggel célszerű a licenc-vásárlást lebonyolítani. A telefonközpont azonban nem volt készen, az STT ajánlata az volt, hogy fejlesztési kooperációval készüljön el az új rendszer.

Időközben az LM Ericsson is tett egy ajánlatot az általa kifejlesztett teljes crossbar rendszer szállítására és gyártási licencére. Ez a rendszer akkor már 10 éve gyártásban volt, így egy kiforrott rendszer átvételére nyílt lehetőség. Az akkori két illetékes minisztérium, a KGM (Kohó- és Gépipari Minisztérium) és a KPM (Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium) vizsgálatai alapján 1968-ban született meg a döntés az LM Ericsson AR rendszerének az átvételéről.

A crossbar elnevezés a kapcsolómező működési módjáról kapta a nevét, a kapcsolást ugyanis keresztrudak (crossbar) segítségével hozta létre a rendszer. A keresztrudakat jelfogók mozgatták és így tudták ezeket lefektetni (összekapcsolás) vagy felemelni (bontás).

Az első nagykapacitású telefonközpontot még az Ericsson szállította, de ezzel párhuzamosan megindult a hazai gyártás bevezetése is a BHG égisze alatt. Sokszor azt szokták mondani, hogy ez volt az első crossbar telefonközpont a hazai hálózatban, de ez nem állja meg a helyét. A BHG már 1964-ben telepített egy saját fejlesztésű ECR névre hallgató crossbar rendszert Litér községben, majd 1965-ben Balatonfüreden, s a körzetben létrejött egy elektronikus vezérlésű rurál mintahálózat. 1965-ben a Magyar Posta a zágrábi Nicola Tesla cégtől is rendelt egy ARMcrossbar tranzitközpontot a nemzetközi kapcsolatok automatizálására, melyet a Helyközi Távbeszélő Igazgatóságon szereltek fel 80 vonalas induló kapacitással. Ezek a crossbar rendszerek tehát jóval megelőzték a látványos ARF 102 elindulását. Az igazi crossbar időszakot mégis ettől az 1971. június 5-i időponttól számíthatjuk. Ettől az időponttól kezdve közel két évtizeden keresztül csak crossbar telefonközpontokat telepítettek a hazai hálózatba.

Az eseményről annak idején még a Filmhíradó is megemlékezett, a két perces összeállítás a <https://www.youtube.com/watch?v=dA8-IG2Dpg0> címen a YouTube-on megtekinthető.